

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi "A. – P." - Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 17 października 2008 r.,
wydanym w sprawie z powództwa "A- P" - Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 września 2011 r.,
zażalenia powodowej Spółki (skarżącej)
na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 4 stycznia 2011 r.,

oddala zażalenie i zasądza od "A- P" sp. z o.o. na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Wyrokiem częściowym z dnia 20 maja 2008 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo „A-P” Sp. z o.o. skierowane przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności przedsiębiorstwa, a wyrokiem z dnia 17 października 2008 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda od tego wyroku. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 3 listopada 2009 r. wydanym w sprawie II CSK 113/09 oddalił skargę kasacyjną powoda.

W dniu 15 czerwca 2010 r. powodowa Spółka wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego, wskazując jako podstawę wznowienia art. 403 § 2 k.p.c. Z uzasadnienia skargi wynikało, że po zapoznaniu się z uzasadnieniem Sądu Najwyższego, doręczonym Spółce w dniu 15 marca 2010 r., wykryła, iż zawierając z pozwanym w dniu 7 lipca 2005 r. porozumienie, dotyczące zawarcia umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa, którego postanowienia wpłynęły na treść wydanego ostatecznie w sprawie rozstrzygnięcia, działała pod wpływem błędu. W szczególności pod wpływem tego błędu i również za namową pozwanego, złożyła oświadczenie polegające na wprowadzeniu do § 11 porozumienia warunku zawieszającego, który się nie ziścił. Warunek ten jest warunkiem nieważnym. Nieważność eliminuje go z treści porozumienia i pozwala zrealizować łączące strony porozumienie. Stwierdziwszy zatem taki stan rzeczy, w dniu 14 czerwca 2010 r. złożyła pozwanemu oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia zawartego w § 11 porozumienia z dnia 7 lipca 2005 r.

Wykrycie w opisanych okolicznościach wskazanego błędu, a także oświadczenie o uchyleniu się od skutków warunku zamieszczonego w § 11 porozumienia, powódka traktowała jako okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania na podstawie z art. 403 § 2 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę o wznowienie wskazując w motywach rozstrzygnięcia, że nie jest ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Postanowienie to zaskarżyła zażaleniem powodowa Spółka zarzucając naruszenie art. 65 § 1 i § 2 k.c. i art. 84 § 1 k.c. oraz art. 410 § 1 i § 2, art. 403 § 2 w związku z art. 406 w związku z art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 65 § 1 i § 2 k.c. i domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i jego zmiany przez wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 maja 2008 r., ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Wznowienie postępowania następuje wskutek wniesienia skargi (art. 409 k.p.c.) przez podmiot uprawniony i na podstawach określonych przepisami kodeksu postępowania cywilnego (art. 401, 401¹ i 403 k.p.c.). Skarga musi zatem opierać się na podstawie wskazanej w przepisach, przy czym samo sformułowanie podstawy w sposób odpowiadający ustawowemu brzmieniu nie oznacza, że warunek ten jest spełniony. Rzeczą sądu jest więc zbadanie, czy twierdzenia skargi wyczerpują ustawową podstawę, jeśli bowiem taka podstawa nie występuje, skarga podlega odrzuceniu.

Podstawą wznowienia przewidzianą w art. 403 § 2 k.p.c. jest późniejsze – po uprawomocnieniu się wyroku lub postanowienia orzekającego co do istoty sprawy – wykrycie takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko mi. in. na skutek błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła (por. wyrok SN z dnia 17 lipca 2006 r., I PK 5/06, niepubl. oraz postanowienie SN z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 907/98, niepubl.).

Podjęwszy, w świetle powyższego, próbę zakwalifikowania opisanych przez powoda zdarzeń mających uzasadniać wskazaną podstawę wznowienia, zauważyć należy, że odwołanie się do błędu nie pozwala tej okoliczności kwalifikować jako okoliczności faktycznej. Okoliczności faktyczne, o których mowa w art. 403 § 2

k.p.c. to fakty, czyli zdarzenia ze świata zewnętrznego. Błąd zaś jest kwalifikacją prawną nadaną niezgodnemu z rzeczywistością wyobrażeniu o istniejącym stanie rzeczy lub o treści czynności prawnej, przy czym stwierdzenie tej niezgodności następuje w sferze psychicznej danej osoby, a nie przez fakty. Zatem powzięcie przez powodową Spółkę przekonania, że działała pod wpływem błędu, a więc, że doszło do wady oświadczenia woli, nie mogło być poczytane za wykrycie okoliczności faktycznych w rozumieniu powołanego przepisu, przy czym Sąd Najwyższy zastrzega, że w ogóle nie dokonuje oceny, czy przytoczone przez powoda okoliczności uzasadniałyby przyjęcie istnienia błędu co do treści czynności prawnej i jakie byłyby tego skutki .

Pismo powodowej Spółki z dnia 14 czerwca 2010 r. skierowane do pozwanego, zawierające uzewnętrznienie powziętego przekonania co do istnienia błędu i wyrażającego jej negatywny do tego stosunek, przez oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem tego błędu, jako dokument prywatny ma, na gruncie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, status dowodu. Nie oznacza to jednak, że uzasadnia istnienie podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. Jak bowiem wyżej wskazano, podstawą wznowienia mogą być te tylko środki dowodowe (dowody), które istniały w czasie przed uprawomocnieniem się zaskarżonego skargą orzeczenia. Jest jasne, że powołane przez powodową Spółkę pismo powstało później.

W świetle powyższego, za trafne poczytać należy stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skarga o wznowienie nie była oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Brak przeto podstaw do kwestionowania zaskarżonego postanowienia.

Dokonana przez Sąd Apelacyjny prawidłowa ocena okoliczności przedstawionych przez powoda, jako skutkujących odrzuceniem skargi sprawiała, iż nie było potrzeby przeprowadzania dowodów wskazanych w skardze tym bardziej, że za ich pomocą powód zamierzał również dowodzić „swoich intencji przy zawieraniu porozumienia”, to jest dowodzić, że nie było jego zamiarem umieszczenie w porozumieniu warunku o skutkach ustalonych w postępowaniu rozstrzygającym o żądaniu pozwu.

Nietrafnie również skarżący kwestionował wydanie postanowienia o odrzuceniu skargi na posiedzeniu niejawnym; dopuszczalność wydania takiej treści rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym wynika z art. 410 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 2 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. – o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz.1417 ze zm.) w związku z § 6 ust. 7 i § 13 ust. 2 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1348 ze zm.).